filo ve rent a car

TÜM OTO KİRALAMA KURULUŞLARI DERNEĞİ YAYIN ORGANI

TOKKDER
TÜM OTO KİRALAMA KURULUŞLARI DERNEĞİ

OCAK-ŞUBAT 2023
SAYI: 126

member of Leaseurope

Küresel Arenadaki Rekabetçi Gücümüzü Mutlaka Korumalıyız

Dr. Hayri ERCE
Otomotiv Distribütörleri ve Mobilite Derneği (ODMD) Genel Koordinatörü

Otomotivde Büyük Dönüşümün Ayak Sesleri

Çınar NOYAN
Otomotiv Yetkili Satıcıları Derneği Genel Sekreteri

Sıfır Emisyonlu Ürünler En Önemli Gündemimiz

Özlem GÜÇLÜER
Otomotiv Sanayii Derneği Genel Sekreteri

Anonim Şirketlerde Primli Pay İhracı

Av. Sedat TARLACI

Işıktaç&Atabay Hukuk Bürosu

Türk Ticaret Kanunu ("TTK") md.347'de düzenlenen primli paylar, anonim şirketlerde itibari değerin üzerinde pay çıkarılabilmesine/ihraç edilebilmesine olanak tanımaktadır. Peki bu düzenleme ne anlama gelmektedir?

Öncelikle primli pay ihracından bahsedebilmemiz için şirketin yeni pay ihraç etmesi ve bu payları itibari değerinin üzerinde satması gerekmektedir. Bu nedenle, pay sahiplerinin kendi payını itibari değerinin üzerinde satması TTK md.347 kapsamında değerlendirilmemektedir.

Primli pay ihracını basit bir örnekle şöyle açıklayabiliriz; 100.000,-TL esas sermayeli şirketin sermayesi 100.000 eşit paya bölündüğü takdirde her bir payın itibari değeri 1,-TL olmaktadır. Ancak TTK md.347 uyarınca şirketler, kuruluş aşamasında veya daha sonradan sermaye artırımı yoluyla itibari değerinden daha yüksek bir bedelle pay çıkarılmasına, örneğin itibari değeri 1-,TL olan bir pay için 200,-TL ödemesine karar verebilir. Bu durumda primli payı satın alacak olan kişinin, payın 1,-TL'lik itibari değerinin yanında 199,-TL prim ödemesi gerekecektir. Payın itibari değerini aşan bu kısma prim (Agio) denmektedir.

Start-up olarak isimlendirilen yatırımla büyüyen şirketlerin finansman ihtiyacını karşılamak için başvurduğu başlıca yöntemlerden biri olan primli pay ihracı, finansmana erişimin oldukça önem arz ettiği bugünlerde diğer tüm anonim şirketler tarafından da değerlendirilebilecek alternatif bir yol olarak karşımıza çıkmaktadır. Şirket, ihraç ettiği yeni payları itibari değerinin üzerinde satarak kendisine bir fon yaratmakta ve bu fonu ihtiyacına göre çeşitli yerlerde kullanabilmektedir. Üstelik 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu md.5/1-ç uyarınca, anonim şirketlerin kuruluşlarında veya sermayelerini artırdıkları sırada çıkardıkları payların itibari değerini aşan kısmı yani primi kurumlar vergisinden istisnadır.

Primli pay ihracı, şirketlerin finansal yapısının korunmasına imkan tanımanın yanında mevcut pay sahiplerinin pay sahipliği oranının da korunmasına olanak sağlamaktadır. Nitekim yeni pay ihraç edildikçe şirketin sermayesinin toplam pay adedi arttığından buna bağlı olarak mevcut pay sahiplerinin toplam pay içerisindeki oranları da gittikçe azalabilmektedir. Payların primli olarak ihraç edilmesi durumunda ise daha az pay ihraç edilmiş olacağından, mevcut pay sahiplerinin pay sahipliği oranları ile eşit işlem ilkesi nispeten korunmuş olmaktadır.

Peki primli pay ihracı prosedürü nasıldır? Prosedürleri arasında farklılık bulunsa da halka açık, halka kapalı, esas sermaye sistemini kullanan veya kayıtlı sermaye sistemini kullanan anonim şirketlerin her biri primli pay çıkarabilmektedir. Biz bu yazımızda, esas sermaye

sistemini benimsemiş halka kapalı anonim şirketlerin primli pay çıkarma prosedürünü inceleyeceğiz.

Esas sermaye sistemini benimsemiş halka kapalı anonim şirketlerde primli pay ihraç edilebilmesi için genel kurulun buna ilişkin karar alması veya esas sözleşmede buna ilişkin bir hüküm bulunması gerekmektedir (TTK md.347). Genel kurul kararıyla primli pay ihracı tercih edildiği takdirde -şirketin esas sözleşmesinde daha ağır bir nisap öngörülmemişse- TTK md.418'de düzenlenen genel kurulun adi toplantı ve karar nisaplarına uyulması gerekecektir. Esas sözleşmeye hüküm eklenerek primli pay ihraç etmek istendiğinde ise TTK md.421'deki esas sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul toplantı ve karar nisaplarına uyulması gerekecektir.

Artırılan sermayeyi temsil eden bu yeni paylar, esas sözleşmenin yeni halinde veya haricen verilecek olan iştirak taahhütnameleriyle bu payları iktisap edecek kişiler (mevcut veya yeni ortaklar) tarafından payların itibari değeri ve çıkarma primi ile birlikte tamamen taahhüt edilmelidir (TTK md.459).

İtibari değeri ve çıkarma primi tamamen taahhüt edilen bu yeni payların itibari değerinin en az yüzde yirmi beşi, primin ise tamamının tescilden önce ödenmesi gerekmektedir (TTK md.344). Örnekle açıklayacak olursak; itibari değeri 10,-TL olan pay için 100,-TL taahhüt edilmesine karar verilmişse tescilden önce bu primli payın 92,5 TL'sinin (90 TL prim + 2,5 TL payın itibari değerinin yüzde yirmi beşi = 92,5 TL) ödenmesi gerekmektedir. Payın itibari değerinin kalan kısmı ise tescilden sonraki 24 ay içerisinde ödenebilecektir. Bu işlemin ticaret sicilinde tescili talep edilirken, söz konusu ödemenin TTK'ya uygun olarak bankaya yatırıldığını gösterir banka mektubunun da ticaret sicil müdürlüğüne verilmesi gerekmektedir (Ticaret Sicili Yönetmeliği md.94/ç).

Primli pay ihracı durumunda yönetim kurulunun, yeni payların primli çıkarılmasının sebeplerini ve primin nasıl hesaplandığını bir rapor ile açıklaması, bu raporun da tescil ve ilan edilmesi gerekmektedir (TTK md.461/2).

Burada dikkat edilmesi gereken hususlardan bir diğeri, şirketlerin primler ile topladığı bu fon üzerinde ne şekilde tasarrufta bulunabileceğidir. Nitekim primin çıkarılma giderleri, itfa karşılıkları ve hayır amaçlı ödemeler için kullanılmayan kısmının şirketin genel kanuni yedek akçesine eklenmesi gerekmektedir (TTK md.519/2-a).

Genel kanuni yedek akçeler, sermayenin veya çıkarılmış sermayenin yarısını aşmadığı takdirde sadece zararların kapatılması, işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmenin devam ettirilmesi veya işsizliğin önüne geçilmesi ve sonuçlarının hafifletilmesi için elverişli önlemler alınabilmesi adına kullanılabilmektedir (TTK md.519/3). Genel kanuni yedek akçeler şirket sermayesinin veya çıkarılmış sermayenin yarısını aştığında ise şirket, bu aşan kısımda serbestçe tasarruf edebilmektedir.

Bu aşan kısmın, pay sahiplerine kar payı olarak dağıtılmasının mümkün olması halinde ise dağıtılan prim tutarları üzerinden Gelir Vergisi Kanunu md.94 ile Kurumlar Vergisi Kanunu md.15 ve 30'da yer alan hükümler çerçevesinde kar dağıtımına bağlı vergi kesintisi yapılacağı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 62030549-125[6-2014/105]-88462 Sayılı 20.10.2015 tarihli özelgesiyle belirtilmiştir.

Sonuç olarak, uygulaması zor olmamakla birlikte kendine özgü bazı kuralları barındıran primli pay ihracı, kurumlar vergisinden istisna olup finansmana erişme açısından anonim şirketlerin elindeki alternatif bir yol olarak karşımıza çıkmaktadır. ●